చేదు నిజం

"ఈ వార్త నిజమే నంటావా?"—మనశ్శంక శేఖరం వంక ప్రశ్నార్థకమై నిలిచింది.

"నిజం కానిది అమ్మ ఎందుకు వ్రాస్తుంది?" అమ్మ మీది నమ్మకం మనశ్శంకతో కుస్తీకి సిద్ధమైంది.

చేతిలోని గ్లాస్ పేపర్ వెయిట్ అప్పటికే టేబిల్ మీద కొన్ని ఫర్లాంగుల దూరం ప్రయాణం చేసింది—వ్రేళ్ళను ఇరుసుగా చేసుకుని, అతని మనో సాగరంలో ఉవ్వెత్తున లేచిన కెరటాలు సగంలోనే విరిగి పడుతున్నై. ఇదమిత్థమని తెలియనిసత్యాన్ని అన్వేషించటానికి ముందుకు సాగుతున్నా యాతని చూపులు.

"మిస్టర్ శేఖర్"

"..........." శేఖరం ఈ లోకంలో లేడు.

"శేఖరం" ఉక్కు ఢక్కాను బ్రద్దలు కొట్టినట్లయింది.

శేఖరం అదిరిపడి లేచాడు. ప్రక్కన మొహం కంద గడ్డలా చేసుకుని శివతాండవం చేస్తున్న ఆఫీసరు! కలవర పడి. "సారీ సార్" అన్నాడు తల దించుకుంటూ.

"ఏమిటీ పరధ్యాన్నం? ఇదేమన్నా, ఆఫీసా? అయ్యగారి ఆలోచనా మందిరమా? ప్యూన్ చేత కబురు చేస్తే ఆరుసార్లు 'ఊ' అనటమేగాని, కదిలే పనిలేదా? ఆఫీసర్లంటే ఇంత నిర్లక్ష్యమైతే ఉద్యోగాలు వెలగబెట్టే అవకాశమే ఉండదు......జాగ్రత్త"-అగ్గి బరాటాలా అతి కోపంతో గడగడా అరిచేశాడు ఆఫీసరుగారు.

బదులు చెప్పలేక పోయాడు శేఖరం.

"మీరు నాతో రండి"

తన దురదృష్టాన్ని లోలోపలే నిందించుకుంటూ ఆయన్ననుసరించేడు శేఖరం.

పావుగంట తర్వాత చేతిలో షుమారు రెండు కిలోల బరువుగల ఆఫీసు ప్యాడుతో తన సీట్లో కొచ్చాడు. అతని గుండెల్లో రాయి పడింది. ఆ పనిని ఆ రోజే పూర్తి చేసి సంతకాలకు పంపాలట—ఆఫీసరు గారింటికి. భయ భయంగా మరోమారు ప్యాడ్ వంక చూసేడు. తన విధి నిర్వహణను సవాలు చేస్తూ టపటప లాడుతున్నాయి ఫైళ్ళలోని కాగితాలు.

శేఖరం మనస్సు మనస్సులో లేదు. అతని ఆలోచనలన్నీ అమ్మ వ్రాసిన జాబుమీద ఉన్నై. టేబుల్ సొరుగు లాగి ఉత్తరం తీశాడు. మళ్లీ చదువుకున్నాడు. ఐదవసారి చదువుకున్నా, అందులోవున్న విషయాలు మారలేదు. ఉత్తరం మడిచి ఏదో నిశ్చయానికి వచ్చిన వాడిలా ఫైళ్ళను తనముందుకు లాక్కుని చూడటం ప్రారంభించాడు.

రెండు గంటలు గడిచినై.

ఆఫీసరుగారు కేటాయించిన పనిని పూర్తి చేసి ప్యాడ్‌ను ప్రక్కకు నెట్టాడు, శేఖరం. ఒక పావుతావు కాగితం తీసికొని హడావిడిగా ఏదో వ్రాసి సీట్‌లోంచి లేచాడు. కాగితాన్నీ, ప్యాడ్‌నీ పుచ్చుకుని ఆఫీసరుగారి గదిలోకి ప్రవేశించాడు.

ఆఫీసరుగారు దీర్ఘాలోచనా నిమగ్నులై ఉన్నారు.

"సార్" అని నెమ్మదిగా పిలిచాడు శేఖరం.

ఆఫీసరుగారి చూపులు శేఖరం మీదికి, అక్కడి నుంచి టేబుల్ మీది ప్యాడ్ మీదికీ ప్రయాణం చేశాయి.

"ఓ...యూ హేవ్ కంప్లీటెడ్ యిట్!" ఆశ్చర్యానందాలు తొణికిసలాడే ముఖంతో ప్రశ్నలాంటి మాట పలికాడు.

"యస్ సార్"—శేఖరం సమాధానంలో వినయం, విధేయత.

"గుడ్. సిన్సియారిటీ అంటే యిలా ఉండాలి" తెచ్చిపెట్టుకున్న మెచ్చికోలు కాబోలు ఇది.

ఒక్క క్షణం ఏమీ మాట్లాడక, సందేహంగా తన చేతిలో కాగితాన్ని ఆఫీసరుగారి ముందుంచాడు శేఖరం.

దానిపై తన సురసుర దృక్కుల్ని బరపి, తలెత్తి అదోలా శేఖరంవైపు చూసేరు ఆఫీసరుగారు.

శేఖరం హృదయం వేగంగా కొట్టుకోసాగింది. ఆయనేం మాట్లాడ బోతున్నాడో ననే భయంతో అతని మనస్సు వూగిపోతోంది.

"చూడండి శేఖరం. మీ సీటు ఎంత 'అప్ టూ

డేట్'గా ఉన్నా ఆఫీసంతా అల్ల కల్లోలంగా వున్న సంగతి మీకు తెలియందికాదు. పైగా వచ్చేవారం 'ఇన్‌స్పెక్షన్' కూడా ఉంది. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో సెలవుకోరి నన్ను ఇరుకున పెడుతున్నారు." కుర్చీలో వెనక్కువాలి, రెండు చేతులూ కలిపి తమాషాగా త్రిప్పుతూ, సాలోచనగా శేఖ రాన్ని చూశారు ఆఫీసరుగారు.

శేఖరం నీరు కారేడు. బదులు చెప్పటానికి కూడా, పచ్చి వెలక్కాయ గొంతున పడినట్లయింది. నీళ్ళు నము లుతూ, హీనస్వరంతో "చాలా అవసరం సార్." అన్నాడు ప్రాధేయ పూర్వకంగా.

"ఊఁ"

"పైగా ఉద్యోగంలో చేరిన తర్వాత ఇంతవరకూ సెలవు తీసుకోలేదు నేను"—ఇది తన ప్రత్యేకత.

గదిలో నిశ్శబ్దం తాండవించ సాగింది. కొద్దికాలం గడిచింది.

"పొజిషన్ చూసి పంపుతాను. మీరు వెళ్ళండి" కుర్చీలోనుంచి ముందుకు లేస్తూ అన్నారు ఆఫీసరుగారు.

అర్థాశతో బయట పడ్డాడు శేఖరం. వచ్చి తన సీట్లో కూర్చున్నాడు. శరీరమంతా చెమటలు పట్టింది. తన పరిస్థితి తనకే చిరాకుగా ఉంది. ఉత్తరం తీసేడు మళ్లీ. కత్తిపోటు లాంటి కబురును చేరవేసిన ఆ ఉత్తరాన్ని తగలపెట్టా లన్నంత కోపమొచ్చిం దతనికి. అంతలోనే 'అమ్మ వ్రాసిన ఉత్తరం' అని హెచ్చరించింది మనస్సు. అయినా కొంత

మందికి ఉత్తరాలలో వ్రాయదగిన వార్తలేవో, తగనివేవో తెలియదు. పిడుగులాంటి వార్తల్ని ఉత్తరాల ద్వారా తెలిపి హృదయంలో ఆవేదనాగ్నిని రగుల్కొలుపుతారు.

అరటిపూచ పీచులా తీవలు సాగుతున్నా యాతని ఆలోచనలు. పైన గిరగిర తిరుగుతున్నది, సీలింగ్ ఫాన్. శేఖరం మనస్సు యింటి చుట్టూ పరిభ్రమిస్తున్నది. ఎప్పు డెప్పుడు ఇంటికి చేరటమా అని తొందర పెడుతున్న దాతని మనస్సు. అంతలోనే పెద్ద సందేహం ఎదురైంది. 'సెలవు యిస్తారో లేదో'

ఉన్నట్టుండి సీలింగ్ ఫ్యాన్ ఆగిపోయింది. గంట గంటకూ కరెంటు ఆగుతూ ఉండటం ఆ శాఖ పనితనానికి నిదర్శనం.

హడావిడిగా అక్కడికి చేరుకున్న జవాను తన చేతిలో వున్న కాగితాన్ని శేఖరాని కందించాడు.

సంతృప్తిగా ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు శేఖరం—సెలవు మంజూరైంది.

ఒంటిగంట అయిన సూచనగా లంచ్ బెల్ కొట్టారు. లేచి గబ గబా అడుగులు వేస్తూ సాగిపోయాడు.

* * *

"నేను నెల్లూరు వెళ్ళొస్తానమ్మా!" తల్లి చెప్పిన విషయాలన్నీ విన్న తర్వాతనే అన్నాడు శేఖరం.

"చూడు శేఖర్, నెల్లూరు వెళ్ళి చేసేదేముంది? బాబాయి రాసిన ఉత్తరాన్ని చూస్తివిగదా. ఆయన

కాలుకు ఆపరేషన్ చేయించుకుని హాస్పిటల్లో ఉన్నాడు. ఆ ఆసుపత్రిలోనే ఉన్నారుట మామయ్యా వాళ్ళు కూడా. ఇంకా నమ్మలేకపోతే ఎలా? పైగా మీ బాబా యేమన్నా ఆషామాషీ మనిషా ఏమన్నానా, ఏదో రాశాడని సందేహించటానికి" అని ఒక్క క్షణం ఆగి "ఏమో నాకు మాత్రం నిజమేనని పూర్తి నమ్మకం కుదిరింది" అన్నది రాఘవమ్మ కొడుకు ముఖ కవళికల్ని గమనిస్తూ.

శేఖరం మౌనం వహించాడు.

„అయినా నేను మొదట్నుంచీ చెపుతుంటే చెవిని పెట్టావా? ఉద్యోగం రాగానే ఆ మూడుముళ్ళు వేసెయ్యరా. అంటే నీకేమీ తలకెక్కకపోయె. ఇప్పుడెంతగా బాధపడి ఏం లాభం?"

అయోమయంగా అమ్మవైపు చూశాడు శేఖరం. తప్పు తనదేనని ఆమె అభిప్రాయం. నిజమేననిపించింది.

తనకు ఉద్యోగంవచ్చి రెండేళ్ళయింది. ఉద్యోగంలో చేరిన కొత్తలో అమ్మ తన పెళ్ళిసంగతి తీసుకొచ్చినమాట నిజమే. కాని, తానప్పుడే అంగీకరించలేకపోయాడు. ప్రమోషన్ పరీక్షలు కూడా ఒక్క ఏడాదిలో పూర్తి చేసి, సుఖవంతమైన జీవితంతో సంసారంలో ప్రవేశిద్దామని ఆశించాడు. అందుకనే అమ్మ ఎన్నిసార్లు చెప్పినా వినలేకపోయాడు. ఈ రెండేళ్ళలో పరీక్షలు పూర్తి చేయటం, ప్రమోషన్ రావటం జరిగింది. యాంత్రికమైన ఆఫీసు జీవితానికి, పరీక్షల

చదువుకూ అంటిపెట్టుకుపోయి ఇంటికి కూడా వెళ్ళలేక పోయాడు. అథవా వెళ్దామనే కోరిక కలిగినా, సెలవు మంజూరు కావటమనేది అంతంత మాత్రమనే కటిక సత్యం ఆ కోరికను మొదట్లోనే అంతరింప చేసేది. వివాహ విష యంలో తను చూపిన నిర్లక్ష్యమే ఈ పరిణామాలకు కారణ మంటున్నది అమ్మ. తీరా తను పెళ్ళిచేసుకోవాలని తహ తహలాడే తరుణంలో పిడుగులాంటి ఈ వార్త తన ఆశా సౌధాల్ని నేలకూల్చింది!

అల్లిబిల్లిగా అల్లుకో జూస్తున్న ఆలోచనా వల్లరుల్ని త్రుంచి "ఏది ఏమైనా ప్రత్యక్షంగా చూస్తేతప్ప నమ్మ లేనమ్మా నే నీ విషయాన్ని" అన్నాడు శేఖరం.

"అవున్రా నువ్వెలా నమ్మగలవు. ఇదైతే నమ్మ లేనంటున్నావేగానీ, ఆనాడు సరోజ పలికిన ముఖప్రీతి మాటల్ని మాత్రం ప్రత్యక్షర సత్యాలుగా నమ్మి పొంగి పోకుండా ఉండలేక పోయావ్"

తల్లిమాటల్లోని ఎత్తిపొడుపునకు బాధ కలిగింది శేఖ రానికి. ఆమాటకొస్తే అమ్మ మాత్రం పొంగిపోలేదా?— ఇప్పుడిలా అంటున్నదే కాని ఆమె మాటల్తో అతని తలపులు గతంలోకి పరుగులు తీశాయి.

* * *

దసరా పండక్కి నెల్లూరునుంచి వచ్చింది సరోజ. సరోజ రాకతో తమ యిల్లు కళకళలాడింది. అమ్మకు సరో జంటే వల్లమాలిన అభిమానం, అమితమైన ప్రేమ ఉండేవి.

మా బంధువర్గంలోని ఆడపిల్ల లందరికీ సరోజ ఒక్కతే. స్కూలుఫైనల్ వరకూ చదవటం వలన, పదవ యేటనే తల్లిని కోల్పోవటం వలన సరోజంటే ప్రత్యేకమైన ఆప్యాయత, జాలి, సానుభూతి పొంగిపోయేవి, అమ్మ హృదయంలో.

సరోజ ఉనికే పండుగగా మారింది తమకు. ఆరోజు విజయదశమి. నూతన వస్త్రాలు ధరించి అమ్మకు నమస్కరించింది సరోజ.

"గంపెడు బిడ్డల్ని కని, వెయ్యేళ్ళు వర్ధిల్లు కోడలా" అంటూ దీవించింది అమ్మ. ఆమె కండ్లలో తిరిగిన ఆనంద బాష్పాలు సరోజ తలపై మంగళాక్షతలు చల్లాయి.

ముసిముసిగా నవ్వుకుంటూ మొహం చేతుల్లో దాచుకుంది సరోజ.

"జాగ్రత్త సరూ......అంతమంది పిల్లలైతే నేవేగలేనుసుమా"—సరోజను ఉడికించాలనే అన్నాడు తను.

ఆమె చెక్కిళ్ళపై పూచిన గులాబీల మురిపాలు, ఆమె పెదవులపై విరిసిన మల్లెల సోయగంతో పోటీపడినై.

ఆ రాత్రి......

భోజనంచేసి ఆరుబయట వెన్నెల్లో పడుకుని భవిష్య జీవితాన్ని స్వర్గధామంగా చిత్రించుకుంటూన్నాడు తను. లోపల అమ్మా, సరోజా భోజనాలుచేస్తూ మాట్లాడుకుంటున్నారు.

"మీ బావకీ సంవత్సరంతో చదువైపోయింది. ఎక్కడో ఒకచోట ఉద్యోగం రాకపోతుందా. ఇక మీ

నాన్నదే తొందర. నువ్వా ఎంత కాలమని కాచిపోస్తా వాయనకు. ఆ మూడు ముళ్ళూ పడితే అందరం ఒకే చోట ఉండొచ్చు.......ఏమంటావ్?"

"అమ్మ కెప్పుడూ నా పెళ్ళి ఆరాటమే" అనిపించింది తనకు.

"నాదేముంది అత్తయ్యా" అన్నది సరోజ—ఆమె మాటల్లో పొందిక, గౌరవం.

"అది సరే సరూ. నిన్నొక మాటడుగుతాను చెప్తావ్?"

"అడుగత్తయ్యా"

"బావను గురించి నీ వుద్దేశ మేమిటి సరూ?" అమ్మ ప్రశ్నకు తనే ఆశ్చర్యపోయాడు.

"అదేమిటత్తయ్యా అలా అడుగుతావు?"

"మరేం లేదు సరూ...మా సంగతి తెలియంది కాదుగా నా భారమే కాకుండా కాపురాలు చేస్తున్న నలుగురి ఆడపిల్లల బాధ్యత వాడిమీద వుంది. వెనకాముందూ చూడబోతే ఏమీ లేదుగా. ఈ ఇంటికి రాబోయే కోడలు తెలుసుకోవాల్సిన విషయాలు కావూ ఇవి?"

"అత్తయ్యా... కేవలం ఈ ఇంటి కోడలుకావటమే మహద్భాగ్యంగా భావిస్తానుగానీ, ఇలాంటి ఆలోచనలే నాకు కలుగవు" అని ఆవేశంగా అని, "నన్నర్థం చేసుకున్న నీవే ఇలా ప్రశ్నించటం...?" అని అర్థోక్తిలో ఆపేసింది సరోజ. ఆమె స్వరంలో బాధ ధ్వనించింది.

"నీ మనస్సు తెలియక కాదు సరూ. నా బాధ్యత నేను నెరవేర్చుకోవటంకోసం. అంతే; మరేమనుకోకు" అని రెండు క్షణాలాగి "అయితే మీ నాన్నకు చెప్తావా నే నన్న సంగతి? త్వరలో ముహూర్తం చూసి జాబు వ్రాయమను" అంది అమ్మ.

సరోజ మౌనం వహించింది.

భోజనాలు పూర్తిచేసిన తర్వాత మంచినీళ్ళు తీసుకుని తన దగ్గరకొచ్చింది సరోజ. లోపల వంటిల్లు సర్దుకుంటున్నది అమ్మ.

సరోజ చేతుల్లో మంచినీళ్ల చెంబు తీసుకుంటూ, "ఏం సరోజా, మీ యింటి చిలకమ్మ పెళ్ళటగదా" అన్నాడు తను, సరోజ ముఖ కమలంలోని మధువును కళ్ళతోనే గ్రోలుతూ.

"అవును. ఈ ఇంటి గోరింకతో" అన్నది సరోజ, తలను లాలసంగా ప్రక్కకువంచి, చక్రాల్లాంటి కళ్ళతో చిలిపిగా నవ్వుతూ. ఆమె చూపులు తన గుండెల్లో తూపులై బాధించాయి.

*   *   *

ఆనాటి సరోజ చూపుల్లో గోచరించిన నైర్మల్యం, అమాయకతా, జాలువారిన అనురాగం. తన పట్ల శాశ్వత మౌతాయనుకున్నాడేగానీ, ఇలా జరుగుతుందనికలగన్నాడా తను మాత్రం?

కొడుకు పట్టుదల వహించటంతో మరేమీ అనలేక "నీ యిష్టం" అని వూరుకుంది రాఘవమ్మ.

తల్లికి అంతగా ఇష్టంలేకపోయినా, తన మనస్సాక్షికి విరుద్ధంగా నడవలేక నెల్లూరు బయల్దేరాడు శేఖరం.

శేఖరం వీధిలోకి వెళ్ళేసరికి; ఇంటి వీధివాకిట నిలబడి మరో స్త్రీతో ఏదో మాట్లాడుతున్నది సరోజ. అతను రిక్షా దిగటంచూసి గబగబ లోపలికి వెళ్ళారు వాళ్ళిద్దరూ. రిక్షా దిగి లోపలికి ప్రవేశించాడు శేఖరం. అతని హృదయం బరువెక్కింది. తను చూడబోయే దృశ్యాలను తలచుకుని మనస్సులో ఏదో తెలియని బాధ మొదలైంది.

పనిమనిషి చెంబుతో నీళ్ళు తెచ్చి అక్కడ ఉంచి వెళ్ళింది.

"కాళ్ళు కడుక్కో బావా..."

సరోజ మృదుమధుర స్వరం శేఖరం హృదయంలో గూడుకట్టుకుని దోబూచులాడుతున్న అనుమాన విహంగాల నన్నిటినీ పారద్రోలింది ఒక్కసారిగా.

మంత్రముగ్ధుడిలా ఆ పని నెరవేర్చాడు. వెనకకు తిరిగేసరికి ఎదురుగా టీపాయ్‌మీద కాఫీగ్లాసు.

"కాఫీ తీసుకో"–మర్యాదపూర్వకమైన ఆదరణ.

కాఫీ త్రాగేడు. క్షేమ సమాచారాల పరామర్శలైన తర్వాత నెమ్మదిగా బయటకొచ్చింది సరోజ.

శేఖరం హృదయాన్ని పిండేసినట్లయింది. అతని గుండెల్లో మండుతున్న అగ్నిపర్వతం బ్రద్దలై కళ్ళు తేలిపోతున్నట్లయి – మెదురుగా వున్న దృశ్యాన్ని లీలగా కనుపింపజేసినై. మానసికంగా అర్థంకాని భావ సంఘర్షణ, శారీర

కంగా అర్థమవుతున్న అశక్తత-ఈ రెంటితో అతను కర్తవ్యతా విమూఢుడైనాడు.

కొద్ది క్షణాలైనాయి.

కళ్ళు నులుముకుని మళ్ళీ చూసేడు శేఖరం. సందేహంలేదు. పూచిన గ్రంగేదులా మంగళమూర్తి సరోజ! చేతిలో దబ్బపండువంటి పిల్ల!

"మా అమ్మాయి బావా. మొన్ననే నెల వెళ్ళింది" మాతృత్వం నిండిన పులకింపుల పలుకులు.

శేఖరం అయోమయంగా ఆమెవైపు చూసేడు. తెచ్చిపెట్టుకున్న చిరునవ్వయినా లేకుండా అతని అవస్థను అర్థంచేసుకుంది సరోజ. పిల్లను ఒళ్లోపెట్టుకుని, తనూ కూర్చుంది.

కొద్ది నిమిషాల నిశ్శబ్దం తర్వాత మొదలెట్టింది.

"క్షణానికి జరిగేది మనకు తెలియదనే సూక్తి ఎంత నిజమో నాకిప్పుడు బాగా అర్థమైంది. నన్నీ స్థితిలో చూసి నువ్వెంతో బాధ పడటం సహజం. కాని ఆ క్షణం అలాంటిది. అవును—కాదు, మంచి—చెడుల మధ్య వూగిసలాడిపోయి ఈ మార్గానికి మళ్ళింది నా మనస్సు. ఇది అందరి దృష్టిలోను చెడు కావచ్చు. నీకు ద్రోహం చేసినట్లు నువ్వు అనుకోవటంలో తప్పులేదు. నిజానికి నేను నీకు ద్రోహమే చేసేను. కాని నేనీ పనికి పూనుకోవటంలో నీ బాధ్యత కూడా కొంత ఉంది."

శేఖరం తలెత్తి చూసేడు.

"అవును" అని దృఢంగా అన్నది సరోజ, అతని కళ్ళ

లోకి చూస్తూ. శేఖరం ఆమె కళ్ళలోకి సూటిగా చూడలేక తలను ప్రక్కకు తిప్పుకున్నాడు.

ఆమె చెప్పుకు పోతున్నది "అమ్మ పోయిన నాటి నుంచీ, నేనంటే ఎంతో అభిమానం, ఆప్యాయతా చూపేరు అత్తయ్యా, నువ్వూను. అభం శుభం తెలియని చిన్న వయస్సులోనే నీమీద మమతలు పూచి, మనసు నీ కోసమే ననే భావన కలిగింది నాకు. నీ ఆధారంతో నా జీవితం నందనవన మవుతుందని కలలు కన్నాను. కాని ఎన్నాళ్ళు?—

"ఎన్నాళ్ళు నీ కోసం కన్నులు కాయలు కాచేలా ఎదురు చూసేది? ఉత్తరాలమీద ఉత్తరాలు వ్రాసినా, నీ దగ్గరనుంచి సమాధానం రాదు. అత్తయ్య దగ్గరనుంచి 'ప్రమోషన్ రాగానే అదే ప్రయత్నం' అనేమాట. నీ వంటే నాకు ప్రేమ, అభిమానం, గౌరవం ఉన్నమాట నిజమే. కాని నా పరిస్థితి అడకత్తెరలోని పోక చెక్కలా అయిపోయింది.

"బావా, ఈ విషయం నీకు తెలిసి ఉండదు. మా నాన్న ఒక స్త్రీతో అక్రమ సంబంధం పెట్టుకున్నాడు. ఇంట్లో ఈడొచ్చిన ఆడపిల్ల ఉందనే విచక్షణయినా లేకుండా నా ఎదుట వారి ప్రవర్తన మితిమీరిందనే చెప్పాలి. అలాంటి సమయాల్లో నాలోని స్త్రీత్వం విజృంభించి నా అంతరాత్మ నన్ను ప్రోత్సహించేది. 'నీ వయసు, సొగసు ఎందుకిలా నాశనం చేసుకుంటా' వని. కాని నిన్ను నమ్ముకున్న మనస్సు హెచ్చరించేది. 'బావకు ద్రోహం చేస్తావా' అని. ఈ సంఘర్షణలో చివరికి నేను పరాజితనై పోయాను. దానికి

ఆ పరిస్థితుల్లో. నా ఉనికీ, నీ ఉదాసీనతలే కారణం. నీహృదయంలో కలిగించిన గాయానికి నన్ను క్షమించు బావా?”

సరోజ కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ పూర్తిచేసింది.

పొడి ఆరిపోయిన నాలుకను తడుపుకుంటూ అడిగేడు శేఖరం. “జరిగిందేదో జరిగిపోయిందనుకో. పోనీ అతనితోనే వివాహం చేసుకోకుండా. ముందుగా ఎందుకు వేశా ఈ తప్పటడుగు?”

“మాటకు కట్టుబడి ఉండాలికాని, ఈ సంఘపు కట్టుబాట్లు మన కెందుకనే తత్వం వారిది. నే నెన్ని చెప్పినా వినలేదు”—ఆమె మాటల్లో అసహాయత.

“ఏంచేస్తూఉంటాడు?”యథాలాపంగా ప్రశ్నించాడు.

“నీ కెందు కీ వివరాలన్నీ?” అనిసణిగింది—మనసు.

“ఏమైనా సరోజ శ్రేయోభిలాషిని నేను”—తను సమాధానం చెప్పుకున్నాడు.

“ముప్ఫై ఎకరాల పొలం ఉంది. ఏదో వ్యాపారం చేస్తున్నారట. ప్రస్తుతం ఊళ్లో లేరు. నాన్న కూడా ఏదో పనిమీద తిరుపతి పోయాడు.”

మరో కొద్ది సేపు ఉండి “వెళ్ళొస్తా సరోజా” అంటూ లేచాడు. ఒక్కపూటయినా ఉండిపొమ్మని బలవంతం చేసింది సరోజ. “పనిమీద మద్రాసు పోతున్నా” నని అబద్ధమాడి బయలుదేరాడు శేఖరం. తిరుగు ప్రయాణంలో నన్నా రమ్మనమని మరీ మరీ చెప్పింది సరోజ. సరేనని వచ్చేశాడు శేఖరం.

* * *

హాస్పిటల్‌కుపోయి బాబాయిని చూశాడు శేఖరం. సరోజ పురిటికి ఆ ఆసుపత్రిలోనే ఉన్నదని మరోమారు చెప్పేడు ఆయన. నెల్లూరును వదలి రైలెక్కిన శేఖరం మనస్సులో ఊహలు ప్రోవులైనాయి. సరోజను గురించిన నిజాన్ని కళ్ళారా చూసిన శేఖరం, తనను గురించి వెల్లడింపబడిన సత్యాన్ని గురించి ఆలోచించటం మొదలెట్టాడు.

రైలు చీకట్లను చీల్చుకుంటూ సాగుతున్నది. చవితి చంద్రుని గ్రుడ్డి వెలుగులో శూన్యంలోకి చూస్తూ కూర్చున్నాడు శేఖరం. వెనుకకు పోతున్న పొలాలను భూమి గుండ్రంగా ఉందన్న విషయానికి ఋజువుగా చెప్పేవాడు, ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో జాగ్రఫీ మాస్టారు. నిజమేననిపించింది. సరోజను చూసేడు. తిరిగి వెళ్తున్నాడు. పైగా ఆమెచేత అనిపించుకోవలసిన మాట అనిపించుకున్నాడు తను. అమ్మ అన్న మాటే సరోజా అన్నది. ఈ పరిణామానికంతా తన ఉదాసీనతే కారణమట.

తన అసమర్థతమీద తనకే అసహ్యం వేసింది శేఖరానికి. జీవితంలో ఏదో మహత్కార్యం సాధించి, సంసార సాగరంలో దూకుదామని రోజులు గడిపాడు తను. తీరా తాను సిద్ధపడేసరికి సాగరమే ఎండిపోయింది. దానికి బాధ్యుడు తానా?—

ఎదురు బల్లమీద కూర్చున్న యువకుడు తన వంక అదేపనిగా చూస్తూ, ఏదో మాట్లాడించాలని ప్రయత్నిస్తున్నట్లు గమనించి అతని వైపు చూసేడు శేఖరం—తన ఆలోచనలను తాత్కాలికంగా ఆపి.

"మిమ్మల్ని ఎక్కడో చూసినట్లుందే" సాలోచనగా అన్నా డతను.

ఈ రకపు పలకరింపులు మామూలైపోయాయి ఈ కాలంలో. శేఖరం గమనించి చూశాడు. గుర్తొచ్చింది. నాలుగేళ్ళక్రితం తనకు నెల్లూరులో సరోజా వాళ్ళయింటి సందు చూపిన ఆపద్బాంధవు డతను. ఆవ్యక్తి జ్ఞాపకశక్తికి కొంచెం ఆశ్చర్యమే పొందా డతను.

"అవును. మీది నెల్లూరేకదూ?" అన్నాడు శేఖరం.

"ఆ గుర్తొచ్చింది. నాలుగేళ్ళక్రితం మీరు మధ్వపతివారి వీధికోసం వెతుకుతుం టే..." అతనుసంతోషంతో అరిచేశాడు.

"ఇప్పుడెక్కడుంటున్నారు?" అతనేమళ్ళీ ప్రశ్నించాడు.

"బందరులో ఉద్యోగం చేస్తున్నాను. మరి మీరో?"

"మాది నెల్లూరే. మీ బంధువులుండే వీధే. తిండికీ, గుడ్డకూ దిగుల్లేదులెండి. ముప్పై ఎకరాలు పొలం ఉంది. వ్యాపారం చేస్తున్నాను. పనిమీద బెజవాడ పోతున్నా."

శేఖరం గతుక్కుమన్నాడు. అతని ఊహా పథంలో అడ్డుగా ఈ వ్యక్తీ, సరోజా ఎదురైనారు. ఏవేవో ఆలోచనలు ముసురుకో చూసే యతన్ని.

"బందరేనా వెళ్ళటం?" హోల్డాలు పరుచుకుంటూ అడిగా డతను.

"కాదండి, తెనాలి వరకూ. మాస్వగ్రామం తెనాలి లెండి" అని, "మీ పేరు" అన్నాడు శేఖరం.

"కృష్ణ" అతను జవాబిచ్చాడు.

రైలేదో స్టేషనులో ఆగింది. జనం లోపలికి రావటంతో వారి మాటలకు అంతరాయం ఏర్పడింది. కంపార్టుమెంటులో రద్దీ ఎక్కువ కావటంతో వేసిన హోల్డాలులేసి ప్రయాణీకులకు చోటిచ్చాడు కృష్ణ. నలుగురైదుగురు వ్యక్తులువచ్చి అతను కూర్చున్న బల్లమీద కూర్చున్నారు.

రైలు మళ్ళీ బయలుదేరింది. కృష్ణ మౌనం వహించేడు. జనమంతా నిద్రతో జోగుతున్నారు. శేఖరం ఆలోచనలన్నీ కృష్ణమీద కేంద్రీకృతమై ఉన్నాయి. కృష్ణను చూస్తుంటే సరోజ ఎంతో అదృష్టవంతురాలనిపించింది. అతని వేష భాషల్ని బట్టీ, అతని మాట తీరునుబట్టి ఎంతో సంస్కారిలా కనిపిస్తున్నాడు కృష్ణ. అతనే కనుక సరోజ భర్త అయిఉంటే—ఆమె ఎన్నిక గొప్పదనే చెప్పాలి. ఏ విధంగా చూసినా తాను కృష్ణకంటే అధికుడు కాలేడు. ఆలోచనలతో కొడిగట్టిన శేఖరం మేధస్సు నిద్రాదేవి ఒడిలో సోలిపోయింది.

తెల తెలవారబోతుండగా మెయిల్ తెనాలి స్టేషన్లో ఆగింది. అరుపులతో కోలాహలంగా ఉంది స్టేషన్ వాతావరణం. శేఖరం లేచి గబ గబా క్రిందకు దిగాడు. కృష్ణ కూడా లేచాడు కంపార్టుమెంటు గేటు వరకూ వచ్చి శేఖరానికి వీడ్కోలు చెప్పాడు. దినపత్రిక కొంటూ జేబులో చెయ్యిపెట్టాడు. ఏదో పోగొట్టుకున్నవాడిలా తొట్రుపడి లోపలకు వెళ్ళాడు. క్షణంలో ఒక వ్యక్తిని చొక్కా పట్టుకుని ప్లాట్‌ఫారం మీదికి లాక్కొచ్చాడు. వాళ్ళచుట్టూ జనం గుమిగూడారు.

వెళ్ళిపోతున్న శేఖరం కూడా ఈ గలభానుచూసి సహజమైన ఉత్సుకతతో అక్కడికొచ్చాడు.

"చూశారా సార్. రాస్కెల్. ప్రక్కన కూర్చు న్నట్లే కూర్చుని పర్సు కొట్టేశాడు..." ఇంకా ఏదో చెప్తు న్నాడు కృష్ణ.

ఇంతలో పోలీస్ ఆ వైపునవచ్చి విషయం కను క్కున్నాడు. కృష్ణనుకూడా దిగమన్నారు. హోల్డాలుదించు కుని క్రిందికొచ్చాడు కృష్ణ.

అంతా పోలీసు స్టేషనుకి చేరుకున్నారు. పోలీసులు నాలుగు తగల నిచ్చేసరికి పర్సు దొంగిలించినట్లు ఒప్పేసు కున్నాడా యువకుడు. అతని జేబులు సోదాచేసి రెండు జేబు ల్లోను రెండు పర్సుల్ని తీసి టేబుల్ మీద పడేశాడొక కాని స్టేబుల్.

ఆ రెండు పర్సుల్లో ఒకటి కృష్ణది. దాన్ని కృష్ణకిచ్చే శారు. రెండవది తన స్వాంతమని బిక్కు బిక్కుమంటూ చెప్తున్నా డా యువకుడు. కానిస్టేబుల్ ఆ యువకుని పర్సు తీసి చూడసాగాడు. శేఖరం తలముందుకువంచి దాన్ని గమ నించాడు.

పర్సు మొదటి ఫోల్డులోనే ఒక ఫోటో!

ఫోటోలో ఆ యువకుడు—ప్రక్కనే సరోజ!

"ఈమె......ఈమె......"అని ఆశ్చర్యంగా గొణు క్కున్నాడు శేఖరం.

"నాభార్య" తలను పైకెత్తి మరీ అన్నాడా యువ కుడు. శేఖరం నిస్తబ్ధుడైనాడు.